

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. Idem (a) Cantuarensi Archiepiscopo, & ejus Suffraganeis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

illa prædia, quæ monachi aliis tradunt excolenda? Et inspecto jure communi hoc dubium decifum videtur, videlicet colonos ipsorum prædiorum teneri decimasolvere, *cap. licet, cap. nobis 24. hoc tit.* Inspectis verò ipsis privilegiis, discrimen est constituendum inter privilegia realia, & personalia; ita ut si privilegium sit personale, per quod eximantur religiosi à solutione decimarum, ipsorum coloni exempti non credantur: si verò sit reale, eximens bona, & possessiones, coloni non teneantur decimasolvere. *Azor lib. 7. Insist. cap. 37. vers. Secundo queritur, Olea de cess. jur. tit. 6. quest. 3. num. 2.* Unde cum religiosi mendicantes, & alia privilegia realia obtineant, in quibus non solum ipsi, verum & eorum prædia à solutione decimarum eximuntur, eorum coloni liberi erunt à decimarum præstatione, ut pluribus Rotæ decisionibus probat *Puteus decif. § 22.* Circa prædia, quæ ipsi religiosi ab aliis accipiunt excolenda, habemus expressam juris decisionem in *cap. dilecti, hoc titulo*; ubi docetur, decimas præstare teneri, ut ex ipsis prædiis conductis, etiam manibus propriis excolant.

^{10.} *Trialog. vers. de cetero.* His animadversis ratio præsentis assertionis, quare videlicet omnes fideles teneantur propriis parochis decimasolvere, duplex assignari potest. Prima, ut per hæc præstationem Christiani non minus se gratos Deo ostendant, quam legis veteris cultores. *D. Chrysostomus homil. 43. in epist. 1. ad Corinthios*; & ut abundet plus gratia nostra, quam Scribarum, ut dicemus infra, in *cap. cum homines*, ubi agemus de origine hujus præcepti, & quo jure illud injunctum sit. Alia ratio deducitur ex adductis in *cap. cum secundum, de præbend.* nam si fideles Christiani accipiunt sacramenta, & alia spiritualia à propriis parochis, etiam debent temporalia illis præstare

ad eorum alimoniam, cum aliis propriis stipendiis in Ecclesia deservire cogentur: quare rectè ab Ecclesia præceptum est, ut omnes fideles teneantur decimasolvere propriis parochis præstare: quod præceptum probant *D. Cyprianus epistola 34. in fine*, *Chrysostomus homilia 4. in epistolam Pauli ad Ephesios*, *Divus Hieronymus epistola 2. ad Nepotianum*, & alii Ecclesiæ Patres congesti à *Crespetio in summa verbo Decima.* Circa religiosos etiam idem servandum est, nisi privilegio ab hac decimarum præstatione exempti sint; unde cum in præsentis textu adhuc temporibus Hadriani religiosi non fuissent exempti nisi à decimis eorum prædiorum, quæ propriis manibus noviter excolabant, non verò cum jam olim prædia illa decimasolvere debebant; ideò in *cap. 3. & 4. hoc titulo*, jubet Hadrianus, ut ipsi monachi de prædiis noviter acquisitis, & ex quibus antea decimæ præstabantur, decimas solvant.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, cuius prior pars procedit in decimis personalibus, quas etiam monachi olim, dum adhuc laici essent, propriis parochis persolverent, propter sacramenta ab eis recepta; tamen postquam sibi ipsis sacramenta administrare ceperunt, cessavit causa obligationis præstandi decimas personales: at decimæ prædiales cum debeantur ut tributa realia ipsorum prædiorum, ut infra probabimus in *cap. de terris*; ideò monachi ea possidentes decimas ex illisolvere coguntur, nisi privilegio reperiantur exempti. Secunda verò pars dubitandi rationis referenda est ad tempora Hadriani IV. istorum jurium; cum enim ipse tantum concessisset monachis Cisterciensibus, ut de prædiis propriis laboribus noviter cultis decimasolverent, & privilegium tantum valeat, quantum sonat, de prædiis noviter acquisitis, aut illis, quæ jam olim decimasolvere debebant, easolvere coguntur.

II.
Dissolventur autem bitandis ratio.

CAPUT V.

Idem (a) Cantuariensi Archiepiscopo, & ejus Suffraganeis.

Pervenit ad nos, quod cum (b) parochiani vestri decimas bonorum suorum consueverint Ecclesiis, quibus debentur, cum integritate persolvere; nunc autem laudabili consuetudine permisâ, quidam ex ipsis de lana, de sceno, de proventus molendinorum, & piscariarum (c) ipsis Ecclesiis subtrahere non verentur. Sed quoniam institutioni (d) divinæ manifestius obviant, qui decimas ipsis Ecclesiis non persolvunt, f. v. p. A. f. p. m. quatenus parochianos vestros monere curetis, & si opus fuerit, sub excommunicationis distinctione compellere, ut de proventus molendinorum, & piscariarum, & sceno, & lana decimas Ecclesiis, quibus debentur, omni contradictione cessante, cum integritate persolvant.

NOTE.

(a) *Cantuariensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* & post Concilium Lateran. p. 4. cap. 2. De *Cantuar. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.*

tuariensi Ecclesia, & ejus Præsule nonnulla notavi in *cap. 2. de rescriptis.*

(b) *Parochiani.*] Diœceses appellari parochias, & ipsos fideles diœcesanos, parochianos, late probat *Filescus de origine Paroc. cap. 1.* etiam notavi

Ecc notavi

notavi in capite 2. de parochiis, capite 2. de pecul. cleric.

(c) *Piscariarum.*] In illis videlicet locis, in quibus piscatio in fructu est, ut in oris maritimis, & similibus locis, sicut in Corcyraorum regione contingebat; eos enim piscationis Thynnaria etiam quotannis Jovi Olympico, & Apollini Delphico præstasse, auctor est Pausanias in *Phoc.* pag. 624. Immo plerumque piscatio ad privatos, seu communitates jure domini spectat, ut probat, seu indicat syntagma, quod de jure maritimis olim scripsit Sirius Metropoli Neocæsareensis, quod fortè non extat, sed laudatur à Theodoro Balsam. in *schol.* ad can. 4. *Synodi Chalced.* prope finem; & constitutio Comneni seu bulla aurea de *prohibit. alienar. rerum*, apud eundem Balsamonem in *notis ad Synodum 7. can. 12. pagina mibi 516.* ex editione Gentiani Herberti & postea in Edmundo Bonefido in *lib. juris O-*

rient. Gothofredo post novellas Justiniani, ad Leonis 9. & 10. Et etiam privilegio, aut consuetudine plerique exercent piscationem in flumine aliàs publico, ut referunt Ripa in *lqominus, num. 36. de flumin.* Avendanno de *exequend. mandat. 1. part. cap. 11. Covarr. in regula Peccatum, 2. part. §. 8. num. 11. Pinel lib. 1. select. cap. 14. num. 18. Grotius lib. 2. de jure belli, cap. 4. §. 4. Lessius de justitia lib. 2. cap. 5. num. 36. quam consuetudinem supponunt, & admittunt contra libertatem naturalem, juxta quam communis est omnibus aqua profluens, Marcus Lyclama lib. 3. *membran. eclog. 9. Jacob. Wandet. Graff. de jure public. ad leg. de captivis. 36. & 40. Seldenus lib. 1. maris clausi, cap. 14. & 15.* quibus omnibus in casibus ex ipsa piscatione decima debetur, ex præsentis textu.*

(d) *Institutioni divine.*] Hæc verba exponemus infra in cap. 32. §. final.

CAPUT VI.

Idem (a) *Winton. Episcopo.*

Nuntios, & literas tuæ fraternitatis eâ, quâ decuit benignitate, recepimus, & petitiones tuas ut licuit curavimus exaudire, sicut illius personæ, quam purâ in Domino, & ferventi charitate diligimus, & cujus commodis, & profectibus intendere volumus diligenter. Cùm igitur ad officium tuum spectent ea, in quibus præcepti nostri desideras nostrâ auctoritate muniri, tantò in his debuisti facilius exaudiri, quantò ipsam eorum specialius salutem respiciunt, de quibus in extremo judicio redditurus es rationem. Inde est, quod f. t. per A. f. p. m. quat. tam Comites, quàm Barones, nec non & (b) milites, & omnes alios de parochia tua moneas propensius, & inducas, & ap. cess. ecclesiasticâ districtione compellas, ut decimas Ecclesiis matricibus de suis bonis omnibus communi integritate persolvant. Præterea parochianis tuis de fræno, equitio, pomis, pitis, apibus, & de omni fructu decimas solvere ecclesiasticâ districtione ap. cess. confringas.

NOTÆ.

(a) *Winton.*] Ita legitur in prima collectione, sub hoc titulo, capite 3. & post Concil. Lateran. part. 4. capite 3. De Ecclesia Winton. nonnulla notavi in cap. cum *Wintoniensis, de elect.*

(b) *Milites.*] Quibus olim permisum fuerat, ut decimas à prædiis ditionis suos in proprios usus converterent, propter expeditionem contra Saracenos, quoad bello mererent. Philippus in constitutione relata à Rigordo anno Christi 1187. ibi: *Qui alicujus terre magnam justiciam habet, ejusdem terre decimam habebit: miles crucem non habens, domini suo habenti eam,*

cujus erit homo ligius, dabit de suo proprio mobili decimam. & de fundo, quod ab ipso tenebit: si autem ab eo nullum tenebit fundum, de suo proprio mobili decimam domino suo ligio dabit. Laici decimarum incubatores usurpationis vallandæ gratiâ persusum voluerunt, decimam sibi beneficii nomine concessam à Romano Pontifice ob tuitionem Romanæ Ecclesiæ. Mattheus Paris. in *Henrico III. anno 1240. ibi: Item in Regno Francia multe decime militibus ab Apostolicis Patribus concessa creduntur, ut ipsi Romanam Ecclesiam tueantur; sed constat ab eis debitum suffragium esse denegatum, nec etiam constat eorum suffragium exercitui Domini Pape fuisse adhuc contributum.*

CAPUT VII.

Idem *Exoniens.* & (a) *VVigorn. Episcopis.*

Cum homines de Ottona secundum generalem Anglicanæ Ecclesiæ institutionem de frugibus suis in Autumno ix. partibus sibi retentis decimas Ecclesiæ,